

Aktuellt om hälsostatus för barn från Ukraina.

Sammanställt av David Moritz barnkliniken, Västerås

Vaccinationsschema som erbjuds i Ukraina:

BCG (tuberkulos) - 3 dygns ålder

DTP/Hib/HepB (Difteri, stelkramp, kikhosta, haemophilus, hepatit B) - 2, 4, 6, 18 månaders ålder.

Polio - 2,4 månades ålder

MPR (Mässling, påssjuka, rödahund) - 12 månaders + 6 års ålder.

Covid-19 - 12 år och uppåt erbjuds.

Mässling:

Täckning vacciner: MPR - 93 %

kommentarer: Barn 1-2 år, dvs fått 1 dos. Senaste data är ifrån 2019, tidigare varit lägre täckning (ner till 40 %) pga antivaccinationskampanjer. Antal fall med mässling sista åren (2017-2020) överstiger 115.000 fall varo ca hälften är barn. 25 barn har dött.

Symtom:

- Feber som successivt stiger och är ofta kring 39 grader på fjärde dagen.
- Torrhosta, pseudokrupp
- Snuva
- Konjunktivit, ljuskänslighet
- Förstorade lymfkörtlar på halsen
- Generellt exanthem, kommer oftast dag 3-5
- Efter 3-4 dagar sjunker oftast febern tillfälligt, men stiger sedan snabbt när utslag uppträder
- Utslagen börjar i hårfästet och runt öronen. Utslagen sprider sig sedan nedåt över resten av kroppen och är storfläckiga, röda, sammanflytande

Mer info om mässling: [Mässling \(morbilli\) - Internetmedicin](#)

Röda hund:

Täckning vacciner: MPR - 93 %

kommentarer: Från att ha varit 20 000 fall årligen år 2000, var det 160 fall förra året i Ukraina.

Symtom:

- Feber, ej hög.
- Diskreta utslag som kommer samtidigt som sjukdomskänsla.
- Små ljusröda rodnader som börjar i ansiktet. "Väderbitet" utseende.
- Utslagen sprider sig snabbt nedåt kroppen och börjar då samtidigt försvinna från ansiktet och är oftast borta efter 3 dygn. Ibland mycket utslag med relativ kraftig rodnad, ibland inga utslag alls.
- Lymfkörtelsvullnad, mest på hals, bakom öronen och nacken. Kan börja före utslagen.
- Artriter, vanligt hos vuxna och då framförallt yngre kvinnor, mest i små leder (fingerleder vanligast), övergående.

Komplikationer:

Fosterskador. Under moderns viremifas sprids viruset till fostret, speciellt farlig är infektion under tidig graviditet. Under första trimestern finns över 50 % risk för svåra fosterskador. Kom ihåg att många kvinnor som invandrat från länder utan vaccinationsprogram kan vara mottagliga.

Mer info om röda hund: [Röda hund - Rubella - Internetmedicin](#)

Polio:

Täckning vacciner: DTP - 80 % 2019

kommentarer: Polio återvände till Ukraina 2021 pga flera år med anti-vaccinationskampanjer och minskad täckning av kombinerat vaccin. 20 fall har konstaterats (19 asymtomatiska och ett fall där barnet blev förlamat). Förutom kombinerat vaccin har även per oral och enskilt poliovaccin lanserats sedan 2021.

Symtom:

- Många smittade får inga symtom alls (95 %).
- En del får endast mycket lätta influensaliknande besvär med feber, muskelvärk och huvudvärk.
- En del får illamående och kräkningar, nackstelhet.
- En liten del av de smittade (ca 1/200) drabbas av förlamningar, ofta asymmetriska. Ibland snabbt progredierande paralyt som börjar i benen och engagerar motorneuron. Fascikulationer och hyporeflexi.

Mer info om polio: [Polio \(barnförlamning\) - Internetmedicin](#)

Kikhosta:

Täckning vacciner: DTP - 80 % 2019

kommentarer: År 2020 diagnoserades 1041 fall av kikhosta i Ukraina.

Symtom:

- Börjar som en förkylning med hosta
- Endast måttlig eller ingen feber
- Hostan tilltar, kommer i attacker och blir allt mer intensiv. Lungorna töms med luft och när sedan en djup inandning tas hörs ett kippande, kiknande ljud, vilket givet sjukdomen dess namn.
- Speciellt mycket hosta nattetid och vid matintag
- Hostattacker avslutas ofta med kräkning
- Barnet kan tappa andan och bli cyanotiskt i samband med hostattacker
- Barnet blir svullet runt ögonen och ser blekt ut, ibland subkonjunktivala blödningar
- Sjukdomen brukar vara över på 6-8 veckor, avklingar successiv

Kikhosta är en allvarlig sjukdom för spädbarn. Ovaccinerade barn under ett år (speciellt viktigt under första halvåret) som utsätts för smitta bör ges antibiotika i förebyggande syfte.

Mer info om kikhosta: [Kikhosta \(pertussis\) - Internetmedicin](#)

Tuberkulos:

Täckning BCG vaccin: 88,8 % 2020

kommentarer: 17 500 nya fall av Tb diagnoserades 2020 i Ukraina. Samtidigt har man problem med resistens bland behandlingen. Vaccinet skyddar relativt bra emot den generaliserade formen hos spädbarn och barn, mindre bra för vuxna och lungformen.

Symtom:

- Långvarig hosta (> 3 v) med sputa och ibland med hemoptys
- Subfebrilitet - hos barn ofta det enda symtomet
- Nattsvettningar
- Svullna körtlar på halsen
- Avmagring
- Symtom från olika organ ses vid spridd tuberkulos

Mer info om kikhosta: [Tuberkulos \(tbc\), diagnostik - Internetmedicin](#)

Haemophilus influenzae:

Vaccin infördes 2006 i Ukraina, senaste täckningsgraden är från 2017 på 38 %. Från 2019 inkluderas den i DTP/HiB/hepB, då täckningsgrad ca 80%.

Symtombild:

Hemophilus influenzae typ b är en bakterie som kan orsaka olika infektioner i de övre luftvägarna, till exempel bihåleinflammation och mellanöreinflammation. Den kan också ge upphov till luftrörskatarr samt lunginflammation. Hos framför allt små barn förekommer invasiv infektion med allvarlig sjukdom som hjärnhinneinflammation, struplocksinfektion (epiglottit) och ledinfektion. Under spädbarnets första 6 månader är det i regel väl skyddat genom passivt överförda antikroppar från modern.

Mer info om haemophilus influenzae: [Haemophilus influenzae typ b \(Hib\) - Rikshandboken i barnhälsovård \(rikshandboken-bhv.se\)](#)

COVID-19:

Täckningsgrad 2 doser samtlig befolkning: 35,7 %.

Kommentar: ges till barn över 12 år sedan i höstas.

Specifik till er som jobbar på barnakuten:

- Ta tillfälle i akt och kolla på bilder på ffa mässlings-, röda hund hudutslag.
- Tänk till vid feber + utslag när barn som invandrat från Ukraina söker.
- Diskutera med jourhavande primärjour i barnmedicin om pat skall tas in på BAM eller om vi behöver kontakta infektionskliniken för hjälp med lån av isoleringsrum.